

Jiří Stříbrný na známce – kdo by to čekal?

Název emise: Historie poštovníctví na našem území

Den vydání: 13. prosinec 2017

Hodnota aršíku: 69 Kč (o 2 známkách); kat. č. A955/6

Hodnoty známek:

32 Kč - č. 955 - Jiří Stříbrný

37 Kč - č. 956 - Maxmilián Fatka

Výtvarný návrh: Eva Hašková a Jan Maget

Rytina: Václav Fajt

Rozeř aršíku: 175 x 116 mm (známek: 40 x 50 mm)

Tisk: Poštovní tiskárna cenin, Praha

Druh tisku: OTp+OF

Tisková forma: 1 AP (2 různé známky)

Náklad: 55.000

FDC: obě OTp v barvě černé

Tisk: PTC Praha; **Náklad:** 3 400 sérií

Od vzniku Republiky československé uplyne příští rok rovných sto let. A jedním z pětky mužů osmdvacátého října, kteří u toho u nás byli nejbližší, byl Jiří Stříbrný, tehdy osmatřicetiletý politik, od jedenatřiceti poslanec Říšské rady ve Vídni a jeden ze zakladatelů České strany národně sociální. Bouřlivák, který se se svou stranou po letech rozešel a zapojil se do hnutí majících blízko k fašismu, tehdy ovšem politickému směru obdivovanému řadou osobností v mnoha zemích, jehož zásady řízení státu nalezneme v programech některých politických stran dodnes, a to i u nás (ne-

zaměřovat s nacismem!). Právě předválečné „fašistické angažmá“ přivedlo Stříbrného po osvobození v pětadesáti před soud a k doživotnímu uvěznění (zemřel v něm v roce 1955 jako pětasedmdesátiletý). Jistě v tom hrály roli letité rozpory s prezidentem Benešem a dalšími politiky, zdůrazňování významu domácího odboje při vzniku státu oproti odboji zahraničnímu, možná i dozvuky afér, které úspěšného politika a poté podnikatele po léta provázely. Byl obviňován z korupce, kdy měl jako ministr železnic nakupovat od svého bratra pro ČSD pře-dražené uhlí, z toho byl pak očištěn, ale skvrny na pověsti se už nezbavil. Politický konkurent o něm rozhlašoval, že trpí příjicí (syfilis), ani to se neprokázalo, ale

lidem to prostě utkvělo v paměti. Když ho bývalí kolegové vystrnadili z vlády začal úspěšně podnikat (mj. jako vydavatel řady novinových titulů) a současně působit v nově založených politických formacích, mimo jiné s Radolou Gajdou, rovněž známou osobností protirakouského odboje a později fašistou. I když byl až do roku 1935 poslancem Národního shromáždění, do vedení státu se už Stříbrnému vrátit nepodařilo.

Na známce je vyobrazen jako první československý ministr pošt a telegrafů, tuto funkci zastával od listopadu 1918 do července 1919, za jeho působení tedy bylo zahájeno vydávání emise Hradčany, zřejmě na něj ale nelze svalovat vydání přetiskové emise Pošta československá 1919. V turbulentních dobách po vzniku republiky byl pak do roku 1925 ministrem železnic a po tři měsíce na přelomu let 1925-6 ministrem obrany. I to svědčí o vratké politické situaci za první republiky, včdyť se za dvě desítky let jejího trvání vystřídal osmnáct vlád!

Druhou zobrazenou osobností je Maxmilián Fatka, první generální ředitel Čs. pošty a dvojnásobný ministr pošt a telegrafů (v úřednických vládách v letech 1920-21 a 1926). Byl o dvanáct let starší než Jiří Stříbrný a na rozdíl od něj nebyl politikem, ale státním úředníkem v resortu pošty, a to jak za Rakouska, tak později v RČS. K vrcholu vystoupal pomalu a nikdy z něj pak nespádl. Z místa generálního ředitele Československé pošty odešel v roce 1935, tedy ve svých sedmašedesáti do důchodu, v němž se pak dožil opravdu požehnaného věku 93 let!

Oba zobrazení mužové byli dekorativního vzezření, což potvrzují jejich četné dochované fotografie. Z nich vycházela autorka známek, která pro jejich portréty dostala opravdu nevídaný formát (takový neměl snad ani Masaryk!). Využila jej umně, takže jsou obě známky skutečně zdařilé. Václav Fajt podobu na obou zachytil v rytině věrně, nepřetížil ji ale zbytečnými detaily a všechny partie mimo obličejů pojednal s až překvapivou lehkostí. Šedé ofsetové pozadí známek je oživeno prosvítajícími

červenobílými stuhami, což je hezký a působivý detail. Ostatní plocha aršíku je věnována historii poštovníctví u nás, což je vyjádřeno i v nápisu na horní okraji. Pestrá koláž reprodukcí i vlastních obrázků ve zkratce odleva doprava ukazuje dávné, nedávné i současné pošťáky a jejich dopravní prostředky. Mladá doručovatelka vpravo nám podává leták s logem výstavy PRAGA 2018.

Aršík se mi líbí – minimálně je jiný, než na jaké jsme zvyklí. Pestré „pozadí“ důstojných a vpravdě reprezentativních známek je dobře doplňuje, takže se vzájemně vyvažují. Od autorů i pošty to byl odvážný tah, ale vyplatil se.

Co však platí u aršíku, u FDC tolik nefunguje. Kontrast známky s osobností počátků čs. poštovní historie a historického postilionu (32 Kč) může být pro toho, kdo nezná celý aršík, nesrozumitelný (ovšem rytina je to pěkná, obzvlášť ten kůň). O něco lépe je na tom FDC se známkou 37 Kč, kde je vlevo zobrazen doručovatel pradávny a jeho současná kolegyně. V razítku dne vydání je v prvním případě poštovní trubka, ve druhém razítko s logem pošty na spodní části určené k otiskování (nad tím jsem ale musel chvíli přemýšlet, než jsem to rozpoznal).

Stručně a jasně, máme před sebou dílo, které nepřehlédnete. FB

FDC FDC

